

Istoria Asociației Meseriașilor din Cluj – 1860–1945

(Rezumat)

Primul volum din seria *Studii de istorie industrială* prezintă istoria uneia dintre cele mai importante, dar în același timp mai puțin cunoscute asociații din Cluj: Asociația Meseriașilor, în perioada 1860–1945. Organizația profesională și culturală a meseriașilor din Cluj a jucat un rol important în viața culturală, socială și, de asemenea, economică a orașului. Una dintre cele mai longevive asociații din Cluj și-a început existența în 1860 sub denumirea de Asociația de Lectură a Meseriașilor, continuându-și activitatea din 1874 sub numele de Asociația Meseriașilor din Cluj. Deși a fost fondată inițial ca o asociație exclusiv pentru meseriași, de-a lungul anilor și deceniilor, și cetățeni aparținând altor categorii profesionale – funcționari, comercianți, profesori, medici, avocați etc. – și-au găsit locul în cadrul ei. Cartea urmărește și prezintă, pe baza documentelor și publicațiilor contemporane, viața și activitatea asociației pe parcursul a 85 de ani. Dincolo de reprezentarea intereselor economice ale meseriașilor, aceasta a încercat să asigure membrilor săi oportunități pentru dezvoltare profesională, îmbogățire culturală și petrecere a timpului liber în mod civilizat. Prin intermediul Cooperativei Financiare de Credit, oferea împrumuturi avantajoase celor care aveau nevoie și, totodată, administra un cămin de bătrâni destinat „meseriașilor înaintați în vârstă”. Pe lângă cele menționate anterior, Asociația Meseriașilor din Cluj a jucat un rol extrem de important în consolidarea sentimentului de comunitate și, în special în perioada Primului Război Mondial și a schimbării autorității statale care a urmat, în întărirea simțământului patriotic și a identității naționale.

Istoria Asociației Meseriașilor poate fi împărțită în patru perioade distincte, marcate de numele președinților săi:

– Asociația Meseriașilor în perioada președinției lui Ferenc Krémer (1869–1874)

În această perioadă au avut loc realizări importante, precum organizarea și îmbogățirea constantă a bibliotecii, înființarea secției de meserii, participarea la Expoziția Mondială de la Viena și la Expoziția Națională de Industrie de la Kecskemét, precum și crearea unui Fond de Împrumuturi. Această perioadă poate fi considerată

drept copilăria și adolescența asociației, marcată de frământările începuturilor, de provocările transformării și de căutarea neconținută a unei direcții clare.

– Asociația Meseriașilor în perioada președinției lui Sámuel Benigni (1875–1903)

Cea mai mare realizare a acestei perioade a fost construcția sediului propriu al asociației. Clădirea nouă, cu un etaj, ridicată în stil istoricist după planurile arhitectului clujean Frigyes Maetz și integrând elemente neorenascentiste, rămâne până astăzi una dintre podoabele Pieței Centrale a orașului. În perioada președinției lui Sámuel Benigni, în cadrul Asociației Meseriașilor s-a desfășurat o viață culturală deosebit de activă. Biblioteca, care la început număra doar câteva sute de volume, ajunsese, până la sfârșitul secolului al XIX-lea, să dețină aproximativ 3000 de cărți.

– Asociația Meseriașilor în perioada președinției lui József Hevesi (1903–1933)

După Sámuel Benigni, la conducerea Asociației Meseriașilor a fost ales József Hevesi, un maestru tâmplar și industriaș care anterior s-a implicat activ în cadrul asociației. Unul dintre primele și cele mai importante succese ale sale la cârma asociației a fost realizarea „căminului de odihnă pentru meseriași în vârstă și nevoiași”, un proiect aflat în dezbatere încă din 1876. Căminul pentru meseriași în vârstă, proiectat de Károly Reményik și construit pe strada Rudolf, nr. 22, a fost inaugurat solemn în data de 19 martie 1905.

– Asociația Meseriașilor în perioada președinției lui Mihály Rátz (1933–1945)

Ultimul președinte ales democratic al Asociației Meseriașilor a fost Mihály Rátz, un maestru constructor, care a condus asociația timp de aproximativ doisprezece ani, din 1933 până la îndepărtarea sa forțată, străduindu-se să o administreze și să o mențină în viață conform regulamentului inițial.

Pe lângă prezentarea istoriei Asociației Meseriașilor, volumul cuprinde și portretele detaliate ale celor patru președinți care au marcat existența acesteia, o listă a persoanelor menționate în text, însoțită de date biografice relevante, precum și o sinteză cronologică a principalelor momente din istoria asociației.